מתיקות

נשמת התורה

שנה ב'

מאמר חסידות בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זי"ע

פרשת תרומה ה'תשע"ט
בענין שפת הענפים

האדם כולל את כל הדצח"ם של כל העולמות

'ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו וגו'. תכלית בריאת העולם הוא גילוי אלוקותו ית' שרצה להטיב לנבראיו. והאדם הוא תכלית ההטבה הזו. וכל הנבראים כלולים בו. והיינו שאין לשום דומם או צומח או חי כלשהם איזשהו חשבון לעצמם, אלא כל קיומם הוא ביחס לאדם, שהאדם מתקיים על ידיהם וניזון על ידם ונהנה מהם. וכמו שיש בעולם הזה דומם צומח וחי ומדבר, כך ישנו בכל עולם ועולם, כי העולמות נחתמו זה מזה, שכל מה שיש בעולם הזה ישנו גם בעולם שלמעלה בדיוק, וכן יותר למעלה, עד א"ס, אלא שהם עשויים מחומר אחר. שהדומם בעולמות העליונים הם בחינת ההיכלות, והצומח הוא בחי' הלבושים, והחי הוא בחינת המלאכים, והמדבר הוא בחי' הנשמות. וכנ"ל שבכל עולם ועולם ישנו בחי' דצח"מ, שהנשמות שבכל עולם ועולם ניזונות מההיכלות לבושים מלאכים אשר שם, שהם בחי' דומם צומח חי. בדיוק כפי שבעולם הזה האדם ניזון ונהנה מהדומם צומח חי אשר פה, כי כל העולמות נחתמים זה מזה.

שפת המקובלים היא שפת ענף ושורש

ועל פי זה מסביר רבינו בתלמוד עשר הספר' בהסתכלות פנימית של חלק א', את ענין יחסי ענף ושורש ודרכי השגת המקובלים. שהרי קשה, איך אפשר לשאת ולתת במרחבי החכמה ובמושגים מופשטים, שהם למעלה מכל שכל אנושי ולמעלה מכל דמיון. וכן מהו הביטויים הזרים לשכל אנושי, המלאים בספרי הקבלה, אלא הביאור הוא שכיון שכל המציאות הגשמית, היינו כל הדצח"מ הגשמיים נמשכים ומשתלשלים מהדצח"מ הרוחניים עד למעלה למעלה. שכל עולם משתלשל אחד מחברו עד העוה"ז הגשמי. לפיכך מצאו להם המקובלים אשר נפקחו עיניהם במראות השמיים, דרך איך לדבר במראות השמים. והיינו ע"י שהם בהשגתם רואים את היחסים של הענפים הגשמיים עם השורשים הרוחניים. ועל כן למשל כשנפגשים שני מקובלים, שהם רואים ומשיגים את המציאות הרוחנית, הנה הם לא יוכלו לדבר עליה כלל, אלא ע"י הענפים הגשמיים המשתלשלים מהם, כי הם משיגים את השתלשלות החפצים וההנהגות הגשמיות, איך הם משתלשלים מהרוחניות וע"כ מצאו להם שפה נוחה לדבר ולהשיג עמה את העולמות העליונים. ושפה זו היא נק' שפת ענף ושורש, וזוהי השפה הנוהגת בשיר השירים, שהוא הספר הראשון שנכתב בשפת ענף ושורש בסדר של קודם ונמשך, בשונה מכל התנ"ך. וכן בשפה זו כתובים הזוה"ק וכתבי האר"י ובזה נגרעו חלקם של שאר ספרי הקבלה והראשונים, כי הם לא נכתבו בשפת ענף ושורש וקודם ונמשך ועי' באריכות נושא זה בספר מאמרי הסולם.

גן עדן הוא מקום השגת השורשים העליונים ע"י הענפים

והרמב"ן, בספרו שער הגמול, ביאר את ענין גן עדן, שהוא מקום גן הנמצא בארץ. והקשה הרמב"ן אם הגן נמצא בארץ, א"כ מה יש לנשמות לחפש במקום גן בארץ, אלא, מסביר הרמב"ן, שמקום הגן הנ"ל מסוגל שהנשמות ישיגו את השורשים הרוחניים של כל נויי הגן, והיינו כמו שביארנו, שהוא השגת ענף ושורש. שבאמת הגן הוא גן גשמי, כדברי הרמב"ן, וזה נקרא בזוה"ק גן עדן הארץ. ובגן ההוא ישנם הרבה ענינים, כביכול גשמיים, רק שתענוג הנשמות שם הוא, שדרך הענף הגשמי אשר שם, הן משכילות את השורשים הרוחניים. וכן מביא הרמב"ן דוגמא לזה מארץ ישראל, שאע"פ שהוא מקום גשמי, מכל מקום הוא מסוגל להתחברות עם השורשים העליונים. וזהו ענין גן עדן, שהנשמות משיגות את השורשים הרוחניים של כל מה שנמצא שם, וזהו תענוג גדול ונפלא.

> **יש לי מושג**
> **הצורך לדינין וקליפות**
> להיות מחשבת הבריאה הוא להנות לנבראיו, ואין מחשבה זו מתקיימת זולת על ידי הנהגה של זה לעומת זה עשה אלוקים.
> (תע"ס חלק ו, לוה"ת קלו)

כשהענף הגשמי משמש להשיג על ידו את שורשו הרוחני הרי זה בחינת גאולה

וכן כמה נפלא התענוג של הצדיקים שמשיגים את השורש הרוחני של כל דבר גשמי, שבזה הם מבטלים את הגלות שלו, כי כל עוד שהענף הגשמי לא מורה כדי להשיג דרכו את השורש הרוחני שלו, הרי הוא נמצא בצער גדול. וזה ענין, מה שאמרו חז"ל על גדלות הצדיקים 'שמדמים צורה ליוצרה'. והיינו שרואים ומשיגים איך כל ענף גשמי יש לו שורש רוחני, וזהו תענוג של הנשמות בגן עדן, ועל כן גם אין הנבואה שורה אלא בארץ ישראל. כי המתבונן בדברי הנביאים יראה שדיברו בענפים גשמיים עיני ה', אזניו, סיר נפוח, קנה, מגילה עפה וכדומה וח"ו לחשוב ככה ברוחניות, אלא הנביאים השיגו את הרוחניות של הענפים הגשמיים ודימו צורה ליוצרה. וזה דווקא בארץ ישראל, שפה מסוגל ביותר להבין את ההשגה של יחסי ענף ושורש, שזהו הפתח למראות הנבואה, וכאן היא ארץ הגאולה הגואלת את הצמצום של הענף הגשמי מגלותו, ע"י שמשמש להראות על שורשו הרוחני.

ביאור מאמר חז"ל שיש על כל עשב מלאך שמכהו

ובזה יש לפרש בדרך אפשר מאמר חז"ל שעל כל עשב ועשב יש מלאך שמכה אותו ואומר לו גדל. מה ענין ההכאה הזו שאמר לו גדל? אלא המלאך הוא הכח הרוחני שהעשב הגשמי רומז עליו. וענין ההכאה הזו זהו ענין ההשתוקקות הנפלאה של המלאך שהוא הכח הרוחני, שיושג ע"י העשב הגשמי. וכל עוד שהעשב הגשמי לא משמש כענף נאמן להעיד על שורשו יש א"כ יסורים לשורש הרוחני, שלא מתגלה דרכו. וזה ענין ההכאה, וזה עפ"י מה ששאל הרב"ש

את אביו רבינו הקדוש על המעשה המפורסם שבעל החידושי הרי"מ עזב את רבו מקאזניץ ונסע לפרשיסחא, ובכל נסיעה ונסיעה שנסע לפרשיסחא מת לו בן אחד. ושאל הרב"ש האם הקאזניצער הקדוש היה ח"ו רוצח, שבגלל שלא נסע אליו הרג לו את ילדיו, וביאר לו מרן רבינו הקדוש, שח"ו מלומר כן, אלא היה אור רוחני מסוים שלא יכל להתגלות בעולם אלא רק ע"י החיבור של החידושי הרי"מ והקאזינצער, וברגע שנפרד ממנו האור בעצמו קיטרג שלא יכול להתגלות, וע"כ מקטרוג זה נענש. ועפי"ז נבין ענין ההכאה של המלאך ג"כ, כי המלאך הוא האור הרוחני הרוצה להתגלות ולהיות מושג ע"י הענף הגשמי. ובארץ ישראל ובגן עדן, שמה המקום שהנשמות משיגות את סוד ענף ושורש, שהוא הפתח לכל השגות הנשמה. וע"כ ארץ ישראל בכללות הוא בחי' גן עדן. ועפי"ז פירש הרמב"ן את השם גן עדן, גן – מרמז על הענפים הגשמיים של ידם מתגלה 'העדן' שהוא הרוחניות והדרגה הגבוהה יותר. ועל כן הנביאים הם חיים בגן עדן עלי אדמות, כי ממש עוסקים בעבודת הנשמות שבגן עדן להשיג ע"י הענף הגשמי את השורש הרוחני.

בית המקדש הוא כעין גן עדן ששמה משיגים את השורשים הרוחניים

והנה המשכן ובית המקדש הוא המקום הכולל התוכו ומרכז בתוכו את כל עבודת ההשגה של ענף ושורש, וביהמ"ק הוא ממש מקום גן עדן. כמו שהפייטן אומר 'די ביה יחדון רוחין ונפשין'. וקשה מה לרוחין ונפשין בביהמ"ק אלא הוא ממש כדברי הרמב"ן כנ"ל לגבי גן עדן, כי ביהמ"ק כלל בתוכו את כל סוגי הגשמיות שיש בעולם כולו, כל מיני המתכות, זהב וכסף ונחושת וכו', וכל מיני צמחים שבעולם, וכל מיני אומניויות, וכל מיני חכמת הנגינה, וכל מיני יופי שבעולם. ובפרט בביהמ"ק שבנה שלמה המלך, כי שמה היה המקום שהיו משיגים את השורשים הרוחניים ע"י הענפים הגשמיים, כי רואים מפורש שבית המקדש חוץ מהתורה והתפילה שעסקו שם הרי עסקו גם בגשמיות באכילה, וקודש הקדשים היה נקרא חדר המיטות, שמורה על זיווג. וכן הכרובים היו מחובברים זל"ז, ועל כולנה שלמה המלך חיבור אז את שיר השירים, שהוא הספר היחיד מכל התנ"ך שכתוב בדרך של ענף ושורש כנ"ל מבעל הסולם.ובזה נבין גם כן ענין הפרשיות הללו שעוסקים בבנין בית לה' ומלבושי כבוד. וכי השי"ת צריך בית, אלא השי"ת רוצה שנבראיו ישיגוהו ע"י העולמות העליונים, וזה א"א רק ע"י יחסי ענף ושורש, שע"י השגת הענפים הגשמיים ישיגו את העליונים, והמשכן וביהמ"ק ממנו יוצאת אורה לכל העולם. היינו שע"י הדעת שכלל ישראל למדו שם את סוד הנבואה, שהם קשרי ענף בשורש, ע"ז נתגלה אורה לכל העולם.

מעלת האדם באמת הוא שמשיג את השורשים מתוך נשמתו עצמו

אלא שקשה, מדוע רק אחרי חטא העגל נצטוו כלל ישראל על בנין המשכן? וכן משמע בחז"ל שהמשכן זה כפרה על חטא העגל. ומשה רבינו ציוה על המשכן ממחרת יום הכיפורים שאז נאמר לו מפי' ה' סלחתי. אלא ביאור הדברים הוא, כי מדוע אצל אדם הראשון לא משמע שאם לא היה חוטא היה נבנה לו בית המקדש אלא היה נשאר בגן עדן. התשובה היא כי בעצם האדם בעצמו הוא היה צריך להיות הבית המקדש ורק כיון שפגם נתחדש שצריך לבנות בית המקדש כדיבואר, וכן עם ישראל, בעצם הם עצמם היו צריכים להיות בדרגת בית המקדש, אבל כיון שחטאו בעגל ירדו ממעלה זו ונצטרכו לבנות בית. כי מלכתחילה משמע שעיקר השראת השכינה הוא בלב 'ושכנתי בתוכם', רק שכעת לצורך זה יצטרכו לבנות בית גשמי. וביאור הדברים, כי כוח שלמדנו שבנין בית המקדש הוא כדי ללמד את עם ישראל איך כל הענפים הגשמיים מקושרים עם השורשים הרוחניים. אבל בעומק הרי כל הענפים הגשמיים שישנם בעולם, כולם כלולים בגופו של האדם עצמו. ואם אדם היה ראוי הרי היה רואה מכל גיד וגיד בגופו את כל העולמות העליונים, כמו"ש 'מקשרי אחזה'. ורק כיון שחטא ואיבד מדריגה זו, להשיג את השורשים הרוחניים דרך גופו ממש, על כן צריך עכשיו לקבל את כל הענפים הגשמיים אל מקום אחד הנקרא ביהמ"ק, ושם ילמדוהו איך הם מורים על שורשם הרוחני, אבל בעצם היה צריך להשיג זה מכח גופו עצמו.

ענין בית המקדש התחדש אחרי חטא העגל

וזו הסיבה שדווקא אחרי חטא העגל נתחדש ענין בית המקדש. כי קודם חטא העגל נאמר אני אמרתי אלקים אתם, היינו שאתם בעצמכם בגופכם הנכם בדרגת בית המקדש, וע"י גופכם ממש תשיגו את כל השורשים הרוחניים, אבל עתה, אחרי חטא העגל, אבדתם מעלה זו ולא תוכלו להשיג זה מגופכם ממש וע"כ אתם צריכים בית המקדש. ורואים ג"כ בחטאו של ירבעם שהעמיד עגלים וזה היה בזמן עליה לרגל שמנע אותם מלעלות לרגל כי היהמ"ק הוא תיקון לעגל. וזהו בעצם ההבדל בין העבודה של גן עדן לתחית המתים. כי גן עדן שייך לעבודת בית המקדש, שהוא אחרי חטא העגל, שהוא שמשיגים את השורשים כל פי הענפים הנפרדים המפוזרים בעוה"ז וצריך לקבצם לביהמ"ק (שהו"ע צמצום ב' ותיבת נח' שנתקבצו לתיבה מכל החי שהתיבה היתה החי' ביהמ"ק) משא"כ אחר תחית המתים, אז ישיגו את הענפים הגשמיים מתוך גופו של אדם עצמו, שכולל כל הבריאה, והוא בעצמו יהיה ביהמ"ק, וע"כ גם ביהמ"ק היה בצורת גוף האדם, כידוע מהמלבי"ם, שמסביר באריכות איך קה"ק זה הראש והקודש כנגד אברי הגוף וכו'. שבת שלום לכולם.

יר"ל ע"י רשת הכוללים והשיעורים 'נשמת התורה' ללימוד תורת מרן בעל הסולם ע"י ר' דניאל שוסטר, לפרטים ותרומות אפשר לפנות 0527691449